

OSONÓ NAPLÓ

Kenitra (2014. augusztus 16.)

Alig három nap van még a hazautazásunkig, de még mindig találkozunk olyan helyzetekkel és szokásokkal, amelyekre rácsodálkozunk. Már három hete itt lakunk Hassan és Simo családi házának felső emeletén, de az édesanyjuk ma látott minket először, és most is csak fényképen. Nagyon megható, hogy mindez ellenére mekkora szeretetettel gondoskodik rólunk. A fiúktól tudjuk, hogy az édesanyjuk nagyon szeret minket. Arra a kérdésünkre, hogy miért, hiszen még soha nem találkoztunk, a legtermészetesebb módon azt válaszolják, hogy hát ők mindent elmesélnek rólunk és a közös helyzeteinkről.

Sokszor megfogalmazódik bennünk, hogy nem vagyunk-e terhére a családnak, de Hassan és Simo újra és újra elmondják, hogy erről szó sincs. Nehezen értjük meg, hogy a marokkói vendéglátásnak kulturális háttere van. Itt az élet természetes része, hogy befogadnak embereket, például azokat, akik utazás közben este elakadnak. Elmondásuk szerint nem kerül semmibe szállást adni a rászorulóknak vagy az ismerősöknek. Hasonlóan vélekednek az étkezésekről is. Mondják, ahol egy nagyobb család étkezik, ott 3-4 embernek biztosan jut még eledel. Tehát Marokkóban a befogadás mindenki számára természetes és gyakorlatát nem, csak minőségét határozza meg a család anyagi helyzete.

OSONÓ NAPLÓ

Barátainkat az aggasztja, hogy ahelyett, hogy otthon a családdunkkal lennénk, eljövünk ilyen hosszú időre és együtt dolgozunk velük, előadást készítünk, és közben tanítjuk őket. A mi és az ők aggodalma tökéletesen rámutat a két kultúra közti különbségre. Gondolkodásunk és mindaz, ahogyan megéljük a helyzeteket, más-más belső mechanizmus alapján születik meg bennünk és bennük. Nekünk szinte természetes, hogy most itt vagyunk és nem otthon, az életünknek ez a hónapja erről a projektről szól. Itteni barátaink viszont erre, mint értük hozott áldozatra tekintenek, hisz jelenlegi európai szokásokhoz képest, itt nagyon hosszú ideig együtt marad a család, és éppen ezért a marokkói emberek nem is utaznak el hosszabb időre, távol a családjuktól.

Hosszú beszélgetés után értjük meg kölcsönösen, hogy jelenlegi aggodalmainknak egyik fél részéről sincs reális oka, és azok kizárólag csak a kulturális neveltetésünknek köszönhetően születnek meg bennünk.

Marokkóban nagyon olcsó az élelmiszer. Egy lejért veszünk meg itt egy olyan süteményt, amiért otthon három- négy lejt fizetünk, két és fél deci - utcán préselt - friss narancslé két lejbe, míg egy fagyit negyven baniba kerül. A vendéglőben egy nagy grill csirke bőséges körettel együtt csak 35 lej. Az arab kollégáinkkal való beszélgetésünk alapján az derül ki, hogy az itteni minimálbér körülbelül 950 lejnek felelne meg. A telefon és az internet viszont sokkal drágább, mint otthon.

OSONÓ NAPLÓ

Tegnap megérkezett casablancai barátunk, akivel a májusi fesztiváltorné során találkoztunk Safiban. Nagyon érdeklő a munkánk, és arról beszélgetünk, hogy a jövőben egy hosszabb osonós önkéntes programban is részt venne. Ayoub filozófia egyetemen tanul, most a vakációban az autópályán díjszedőként dolgozik. Két napra engedte el főnöke, azzal a feltétellel, hogy vasárnap éjszaka be kell pótolnia a munkát. Tőle tudjuk meg, hogy Marokkóban csak jobb kézzel szabad elvenni az ételt, mert a bal kéz tisztátalannak számít, és vele nem magunkat, hanem az ördögöt etetjük. A marokkói emberek többségének nincs egy meghatározott napi programja ezért pontatlanok és az életmódjuk improvizatív, a napok spontán alakulnak. Sokszor találkoztunk azzal a helyzettel, hogy az üzletek zárva vannak, és nem is lehet tudni pontosan, hogy mikor nyitnak ki. Máskor pedig még éjszaka 12 órakor is nyitva találjuk őket. Gyakorlatilag akkor indul be az élet a maga zsongásával, amikor lemegy a nap. Ilyenkor az emberek elindulnak az utcákon, sétálnak, megtelnek a játszótérek gyerekekkel, beindul a forgalom. Ez a zsibongás körülbelül éjszaka fél háromig tart. A környékünkön általában ennél tovább is, mivel augusztus-szeptember időszakban szinte minden nap esküvő van. Ilyenkor jönnek haza a külföldön dolgozó marokkói rokonok, ezért nagyjából ekkorra időzítik a házasságkötéseket, amelyek hajnalig tartó bulival végződnek. Egy csapat játszó gyerek kapcsán, akik ma este fagyit kapnak tőlünk, Ayoub arról is beszél, hogy nehéz felnőni Marokkóban. A gyerekeknek meg kell harcolniuk a maguk életéért és hamar ki kell alakuljon bennük az életrevalóság. Amennyiben ez nincs meg, könnyen lehetőség és jövőkép nélkül maradnak. Nézzük a gyerekeket és feltűnik elevenségük, bátorságuk, míg így éjfél közeledtével is.

Az előadás bemutatókész állapotban van. Elkészült a díszlet, megérkeztek a kellékek és a jelmezek. Holnap sor kerül az első nyilvános főpróbára, majd hétfő este a bemutatóra. Nagy kíváncsisággal várjuk. Közben, a folytatás is körvonalazódik. Novemberben térünk vissza egy hónapra, hogy majd tudjuk játszani az előadást. Terveink szerint minél többet, hisz marokkói kollégáink szerint nagyon jól sikerült és aktuális kérdéseket fogalmaz meg. Szeretnék majd minél több iskolába és egyetemre elvinni, lehetőleg sok marokkói városba. Egy fesztiválmeghívást is kapunk, így november 18-24. között részt veszünk az előadással a Szahara sivatag szélén fekvő város, Tata által szervezett fesztiválon. A város nagyon messze van innen, arab barátaink sem voltak még ott, de figyelmeztetnek, hogy ott majd 45- 50 Celsius fok között lesz a hőmérséklet.

Lefekvés előtt nagyon hálásak vagyunk azért, hogy ebben a hónapban is velünk volt az Isteni Gondviselés, és ennyi szép ajándékot kaptunk a találkozások, a helyzetek és a munka által.

Kenitra (2014. augusztus 10.)

OSONÓ NAPLÓ

Hamarosan a próbafolyamat utolsó szakaszához érkezünk. Három jelenet kivételével az előadás készen van. Úgy tűnik, hogy a tréningorozat jó képzés volt arra, hogy a próbák során energiával és megfelelő belső tartalommal építkezzenek arab kollégáink. Sokat beszélünk az előadásunkhoz szükséges készenléti állapotról, a színészi jelenlét hordozta feszültségről, a néző figyelmének megragadásáról és az előadás alaptémájáról. Jó úton vagyunk. Hamarosan megérkezik a díszlet, a jelmez és a kellékek is.

Esténként Simoval és Hassannal beszélgetünk. Megtudjuk, hogy itt az iskolában egytől húszig van az osztályozás. A tízes csak átmenő jegynek számít, a húszas a legjobb. Az iszlám naptár szerint Marokkóban most 1435 van. Mohamed próféta Mekkából való kivonulásához kapcsolják az időszámítást, amely következtében Jathribba (később Medinának nevezett városba) a híveivel együtt megalapítja az iszlám vallást. A hold járásán alapuló naptári évben 12 hónap és 354 nap van, így az év kezdete folyamatosan vándorol visszafelé. A hónapok felváltva 29 és 30 naposak és az új Hold megjelenésével kezdődnek. Az iszlám naptárak csak a vallási életben használatosak, a polgári életben a Gergely-naptárt használják. Ennek alapján például a hivatalosan meghatározott ünnepnapok a holdnaptár szerint mindig más napokra esnek. A két naptár egymás mellé tevésén alapuló falinaptár első látásra nagyon követhetetlennek tűnik, és ezt csak nehezíti az, hogy hozzánk képest visszafelé írnak és olvasnak.

OSONÓ NAPLÓ

Hassan az itteni esküvői szokásokról is mesél. Az iszlám vallásban nincs egyházi esküvő, de a Korán kimondja, hogy a házasság vallási kötelezettség, erkölcsi védelem és szociális feladat. Az iszlám közösség és társadalom alapja a család. Régiók szerint változnak az esküvői hagyományok, és városon eltérő szokások vannak a falvakhoz képest. Míg az előbbiben egy éjszaka alatt lezajlik az ünnepség, addig az utóbbiban akár hat napig is tarthat a lakodalom. A szertartás egy nagy, az utcán felállított sátorban kezdődik, ahol az ifjú pár aláírja a házassági szerződést a szertartást vezető személy, illetve a tizenkét, előre kinevezett tanú és körülbelül 150-200 meghívott jelenlétében. Ez követően a férj átadja a jegyajándékot (helyi nyelven a mahr-t) a lánynak. Ez lehet pénz, ékszer, ruha, vagy bármi, amiben előzőleg a jegyesek vagy azok szülei megegyeztek. A mahr összege akkora kell legyen, hogy a férj anyagi és a feleség társadalmi helyzetének megfeleljen.

Falvakban az első este kerül sor a fiatal házasok nászára, amely alatt a vendégek a jegyespár háza előtt várakoznak. Reggel a férjnek kötelessége megmutatni az „eredményt”, azaz a szüzesség elvesztését igazoló véres alsóruhát vagy lepedőt. Ennek láttán, a várakozó tömeg tapssal jelzi örömét. Amennyiben nem lehet „eredményt” felmutatni, az ifjú feleséget orvoshoz viszik annak érdekében, hogy kiderítsék, a szüzesség elvesztése régebb történt-e. Ha igen, akkor a férjé a döntő szerep: felbonthatja a házassági szerződést és elbocsájtja a lányt, vagy megbocsájt és folytatódik a lakodalom. A második nap estéjén egy olyan vacsorára kerül sor, amely során, az ünnepségen résztvevő fiúk és lányok egymást megetetik. Ezt követően, a meghívottak pénzt adományoznak az ifjú párnak, amit egy nagy díszes tálba helyeznek el. Az összegeket meglehetősen diszkréten kezelik, és nem teszik nyilvánossá. Utolsó nap a gyerekek megkergetik a menyasszonyt, aki egy cukorkával teli kendővel szalad előttük. Aki a leghamarabb elkapja a lányt, annak adják a kendőbe rakott nagy halom édességet.

OSONÓ NAPLÓ

Bár manapság egyre ritkább, de Marokkóban a többnejűség elfogadott. Vallásukból eredően, a házasság nem szentség, hanem szerződés, amelyet egy férfi több nővel is megkötöhet. Az iszlám jog szigorúan veszi azt, hogy a férjnek mindegyik feleségével azonosan kell bánnia, az apró ajándékoktól kezdve az együtt töltött éjszakák elosztásáig. Hassan nagytatájának is egyszerre két felesége, tehát két családja van, ami egy családként, rivalizálás és konfliktusok nélkül működik. A két feleség, valamint azok gyerekei - akik testvérként tekintenek egymásra - ma is jó kapcsolatot ápolnak. A többnejűség nem egy menekülés a házasságból, hanem egy természetes jelenség a férfi életében. Bármennyire furcsa és kulturálisan idegen számunkra, itt Marokkóban nem szokatlan, sőt természetes. Kulturálisan már annyira be van épülve az emberek életébe, hogy Hassan számára is most tudatosul, hogy neki tulajdonképpen három nagymamája van, hiszen nagyapjának mindkét feleségére nagymamaként tekint.

Kenitra (2014. augusztus 07.)

Ma délelőtt Simo-val és Narjiss-al Rabatba indulunk, egybekötve a városnézést az előadáshoz szükséges kellékek megvásárlásával. A Kenitrától negyven kilométerre lévő főváros fele fél óránként indulnak vonatok. A másodosztályra szóló jegyeink 6 lejnek megfelelő dirhamba kerülnek, és azt tapasztaljuk, hogy ennyi pénzért az a szolgáltatás, amit cserébe kapunk jóval meghaladja az otthoni színvonalat. A szerelvény állapota, tisztasága meghozza az ember kedvét az utazáshoz. Az emberek sokat ingáznak, hiszen a kenitraiak zöme a fővárosban dolgozik. Azt is megtudjuk, hogy a vasútvonal hamarosan alkalmas lesz TGV nagysebességű vonatjáratok használatára is. Az átalakítások a végső stádiumban vannak. A város alatt lévő alagúton keresztül érkezünk meg a rabati vasútállomásra, amely szinte a központban található. Gyönyörű épület, akárcsak Kenitrában. Itt is jellemző a rend és a tisztaság, követhetően ki van táblázva, hogy mi, merre található, az ember nem téved el a tömegben. A jegyet automatából lehet vásárolni, az állomás épületéből a peronra csak jeggyel engednek be, minden szép rendben történik. A színvonal egyértelműen követi a nyugat európai mintákat.

OSONÓ NAPLÓ

Az állomásról egy nagyon szép, rendezett, forgalmas utcára lépünk ki. Előttünk, a pálmák tövében egy hatalmas szökőkút, majd a különböző minisztériumok épületei és a marokkói parlament következnek. Közös állapítjuk meg, hogy az utcák sokkal tisztábbak, mint Kenitrában. Rövid séta után megérkezünk az óváros várfallal körbevett piacára, a Medinába, ahol megvásároljuk az előadáshoz szükséges kellékek egy részét. A piacról kiérve, egy hatalmas, 30 méter magas pálmának álcázott telefon-jeladó oszlopot fedezünk fel. Szimpatikus gondolat, hogy itt erre is figyelnek, és elrejtene egy magasba, talán rozsdásan éktelenkedő oszlopot úgy, hogy az közben ízlésesen beleilleszkedik környezetébe.

OSONÓ NAPLÓ

Tovább sétálva az óceánpart fele egy hatalmas temetőhöz érkezünk. Az otthonihoz hasonló sírokat látunk. Van, amely kőből van, mások csempével vannak kirakva, némelyek színesek is. A halottakat koporsóba teszik és három napig tart a virrasztás, valamint a hozzá kapcsolódó szertartás. Első nap kizárólag csak a férfiak lehetnek jelen a szertartáson, a nők csak második naptól kapcsolódnak be. Barátaink elmesélik, hogy a hamvasztás tilos, hiszen a testet kell eltemetniük, hogy az majd fel tudjon támadni az utolsó órában. Ebben a hatalmas temetőben egy kőfal választja el az átlagembereket és a háborús hősök sírhelyeit.

A parton hatalmas hullámok csapodnak a magasan végigvonuló szirteknek, amelyek tetejéről halászok várják a jó fogást. Távolabb egy óceánparti strand is látható, majd hamarosan egy várhoz érkezünk. Egy kortárs képzőművészeti kiállításra térünk be, és feltűnik, hogy nemcsak a vár megtekintése, hanem ez is ingyenes.

A hosszú séta után visszamegyünk az állomásra. Jegyautomata, vonat, majd Kenitrában busz. A napokban már többször találkoztunk az utcán, vagy a buszon olyan emberekkel, akik mosolyogva üdvözöltek bennünket. Arabul vagy franciául köszöntek, néha még azt is megkérdezték hogy vagyunk, mit gondolunk Marokkóról. A buszon is nagyon segítőkészek az emberek. Ma is többen

OSONÓ NAPLÓ

megkérdezték, hogy tudjuk-e hol kell leszállnunk, vagy figyelmeztetnek, hogy tegyük jó helyre a zsebünkből kilógó telefonokat, pénztárcákat.

Este, már az előzőekben leegyeztetettek alapján elmegyünk egy közfürdőbe, amit helyi nyelven Hammám-nak hívnak, és amely az iszlám fürdő- és egészségkultúra fontos része. Indulás előtt megtudjuk, hogy az arab kultúrában a fürdésnek, tisztálkodásnak több okból is nagy jelentőséget tulajdonítanak. Imádkozás előtt kötelezően rituális mosakodásnak kell megtörténnie, valamint bizonyos cselekmények és események után a test teljes megtisztítását kerül sor. A fürdőkultúra fontossága ugyanakkor levezethető abból az iszlám elképzelésből is, hogy az egészség és a szépség Allah művének beteljesülése, így a test ápolása és tisztán tartása a vallási kötelezettségek részét képezi. Pár praktikus tanáccsal is ellátnak barátaink: nem lehet majd elektromos eszközöket bevinni vagy fényképeket készíteni. A nők és a férfiak külön épületrészbe vannak, és kötelezően alsónadrágot kell viselni.

Amint belépünk a házhoz közel található fürdőbe, felfedezzük, hogy marokkói mintára kialakított törökfürdőről van szó. Mivel a háztartásokban általában nincs meleg víz, itt tudnak a helybeliek tisztálkodni, amely gyakorlatilag egy rituáliszerű mosdást jelent. Az esemény három lépésben

OSONÓ NAPLÓ

zajlik, a termeket a bennük levő hófok szerint osztják fel: az első, a legforróbb terem ahol felvisszük magunkra a bejáratnál kapott, zsírból készült tisztítókrémet, és picit kifekszünk a meleg padlóra, hogy lazuljon el a testünk. A második, kevésbé forró teremben pedig egy dörzsölő jellegű pamaccsal, mint a világ legtermészetesebb dolga, a férfiak megtisztítják egymást, ledörzsölik az elhalt bőrréteget, miközben az előkészített forró-vizes vedrekből locsoljuk magunkat. Végezetül következik a harmadik, legkevesbé forró terem, ahol a leöblítésé, a hűsölésé a főszerep. Közben az is kiderült, hogy ide a fiúk öt éves kortól jöhetnek, addig az édesanyjukkal járnak mosdani. Nagyon mélyre visszanyúló múlttal rendelkező hagyomány ez, hiszen csak a vendéglátóink háza közelében 3 hammám található, és hetente legalább egyszer meglátogatják. Legfőképpen csütörtökönként járnak ide az emberek, amikor a pénteki ünnepnapra és a délutáni, hosszú imára készülnek. De az ilyen közfürdők az igényt az mutatja a legjobban, hogy minden nap reggel 8-tól este 9-ig nyitva van.

Jólesően, felfrissült testtel és lendülettel térünk haza, ahol újra egy nagyon finom, főként zöldegekből álló vacsora vár.

Kenitra (2014. augusztus 4.)

Lezárul az egy hétig tartó tréningsorozat és a következő napokban nekifogunk a próbáknak. A helyi társulat vezetője, Youssef teljes mértékben szabad kezet ad nekünk abban, hogy a tréningek alapján eldöntsük ki lesz az a hat színész, akik játszani fognak az előadásban. Lezárva a tréninget arról esik szó, hogy mivel az arab kultúrában a 19. század közepéig nincs hagyománya a színháznak, sőt itt Marokkóban a 20. század első felében, tehát nem egészen száz éve, a francia gyarmatosítás alatt kezdett megjelenni ez a művészet, a ma színházára a voudeville és a könnyebb szórakoztató, népszerű műfajok jellemzőek. Az általános hozzáállás, úgy az alkotók, mint a nézők részéről az, hogy könnyelműen veszik a művészet ezen ágát. Nem látják benne a felelősséget, a tükörtartás és a világról való beszélés lehetőségét. Youssef azért tartja fontosnak, hogy itt vagyunk, mert általunk a csapat mélyebben megtapasztalhatta a színháznak egy másik, komolyabb oldalát is. A tréningek által alátámasztottuk mindazt, amit ő korábban vezetőként megpróbált átadni a színészei számára.

Továbbá felmerül az is, hogy majd márciusban Sepsiszentgyörgyön látnánk vendégül a csapatot, és több városban bemutatnánk az itt készült előadást. Egyesületeink közösen tudnának újabb együttműködések kezdeményezni. Fontosnak tartjuk, hogy odahaza, a környezetünk is kerüljön kapcsolatba arab barátainkkal, hisz Sepsiszentgyörgyről teljesen másnak látszik az iszlám világ, mint

OSONÓ NAPLÓ

ahogy azt itt, a maga valóságában megélhetjük. Meggyőződésünk, hogy ha a háborúkra elköltött pénz ilyen és ehhez hasonló projektekbe lenne befektetve, akkor egy csodálatos világban, szeretetben élnénk, értékelve a különbségeket.

Közben bennünket is meglepetés ér, hiszen az egyik idős színész fia jövő héten házasodik, amelyre mi is meghívást kapunk, így részt vehetünk egy hagyományos marokkói esküvőn, amit különleges helyzetnek és nagy lehetőségnek tekintünk.

Hazafele sétálva egy olyan utcába érkezünk, ahol egy katolikus iskola működik, amelynek könyvtára és kápolnája is van. Vendégfogadónk e kapcsán mondják el, hogy Marokkót mindig is szabadelvűbb országgént tartották számon, ezért békességben megférnek egymás mellett a más vallású népek is, nem úgy, mint a keleti iszlám országokban, ahol gyakorlatilag üldözik a keresztényeket. Itt egy utcán belül található a muzulmán mecset, a zsinagóga és a katolikus kápolna. A vasárnapi misére majd mi is el fogunk jönni.

A fiatalok hazafele menet tudják meg, hogy bekerültek a csapatba. Mindenki nagy örömmel fogadja a hírt, lelkesek, és látszik rajtuk, hogy szeretik a velünk való munkát.

OSONÓ NAPLÓ

Otthon, vacsora után Simo és Hassan fényképalbumokat mutogat a családról. Tulajdonképpen a képek alapján ismerjük meg a szüleiket, hiszen mióta itt vagyunk, még nem találkoztunk velük. Ők is csak a fiúk elmondása alapján tudják, hogy kik vagyunk, mit csinálunk. Ennek ellenére már-már megható gondoskodásban van részünk.

Kenitra (2014. augusztus 1.)

A műhelymunka által, egyik napról a másikra, szépen kezd összeállni a csapat. A gyakorlatok során nagyon nagy figyelem és koncentráció tapasztalható. Arab kollégáink egyre jobban értik azt a színházi formát, amit az Osonó képvisel. Örömmel tapasztaljuk, hogy nagyon tudatosan dolgoznak és a feladatok során felhasználgák mindazt, amit eddig a tréningeken megtapasztaltak. A kezdeti csapatjátékok alatt azt vesszük észre, hogy nem bíznak a csapat erősségében, így az egyéni megoldásokban gondolkodnak, viszont ahogy egyre többet játszunk, felfedezik és megszeretik a csapatmunkát, és azt, hogy egymáson segítve, közösen sokkal jobb eredményt tudunk elérni. A tréningzáró beszélgetésen többen említik meg, hogy számukra ez volt az egyik legfontosabb tapasztalat, és ez egy életre szól. A közös színházi történetek is egyre elmélyültebbek és színházi értelemben is erős etűdök születnek. Lassan megérkezünk oda, ahonnan már együtt, összhangban, egy csapatként elindulhatunk az előadásunk létrehozása útján.

A tréningek után, felvéve az itteni szokásokat, sokat sétálunk, bejárva Kenitra különböző negyedeit. Ahogy telnek a napok egyre közvetlenebb kapcsolat alakul ki közöttünk és arab barátaink között. Rengeteget beszélgetünk, eltűnnek a kulturális különbségek, a vendég státuszból baráti viszonyra alakul a kapcsolatunk. Egyre inkább otthon érezzük magunkat, és már viccelődünk is egymással.

Az esti séták már szerves részei a napi programunknak. Az egyik negyed, amit bejárunk azért különleges, mert több vallású ember él együtt, egymás szomszédságában. Lelkesen mesélik, hogy azért gazdag és sokszínű Marokkó, mert a vallásukban benne van a mások iránti nyitottság és elfogadás. Elhaladunk az egyik legrégebbi mecset és egy börtön mellett is. Meglátogatjuk Fatimát a kórházban, aki a szülés után még kezelésre szorul. Megható a felénk irányuló gondoskodása és csak nehezen tudjuk megnyugtatni, hogy minden a legnagyobb rendben történik, és mi valóban jól érezzük itt magunkat, hiszen a szeretetet folyamatosan jelen van körülöttünk.

OSONÓ NAPLÓ

Hazafele tartva meglátunk egy nagy hirdetőplakátot, amelyen egy marokkói telefontársaság egy Mekkáról készült képpel reklámozza a termékeit. Ez kapcsán tudjuk meg, hogy az iszlám, mint második legnagyobb világvallás öt alappillérre épül. Az első, hogy Isten létezik és Mohamed próféta az ő küldöttje. A második pillér az ima, ami napi ötször végezendő, a harmadik az adakozás, negyedik a böjt, azaz a Ramadán és végül az ötödik a mekkai zarándoklat. Ez minden muszlim legnagyobb vágya, ám nem kötelező, csak azoknak, akik anyagilag megengedhetik maguknak. A szent helyen, ha egy bizonyos napon kerül sor az imára, annak bűnbocsátó ereje van. Mekkában, a helyi lakósokat leszámítva, kizárólag csak varrás vagy minta nélküli fehér ruhában lehet imádkozni.

Barátaink lelkes beszédéből azt is megtudjuk, hogy más vallásúak is bemehetnek a szent helyre, csak ők nem kapnak feloldozást a bűneikre. Mi is mesélünk Csíksomlyóról és a saját vallásunk zarándokhelyeiről, amelyet érdeklődéssel és nyitottan hallgatnak. Sok közös pontot fedezünk fel, így van, mikor mi, máskor meg ők veszik át a szót. Az iszlám vallásban is helyet kap az utolsó végső nap, amikor Isten minden ember felett ítéletet mond. Amikor valaki meghal, két angyal, Munkar és Nakír kérdéseket tesznek fel a halottnak és a válaszok alapján eldöntik, hogy az a Kertekbe vagy a Tűzbe kerül. A Koránban Jézust, mint prófétát ismerik el, de Mohamedet tekintik a „próféták pecsétjének”, azaz az utolsó prófétának.

Sokszor rácsodálkozunk, hogy minderről nagyon lelkesen és szeretettel mesélnek, talán úgy, ahogy odahaza a fiatalok ritkán mesélnek a vallásukról. Nem tabu számukra ez a téma. Kívülről, európai szemmel tekintve nagyon távolinak és zártnak tűnik ez a vallás, illetve az imaruhában közlekedő emberek, de ittlétünk alatt már sokszor megtapasztaltuk a nyitottságukat. Itt kölcsönös tiszteletben és elfogadásban élünk, így könnyen megszülethet a szeretet és az a pozitív légkör, amely alkotásra, lendületre és életigenlésre sarkal. Öröm felfedezni, hogy a világ mennyire színes, mennyi szép történés és ember van benne. Ahogy beszélgetésünk végéhez közeledünk, megérkezik egy autó, amelyből kiszáll három munkás és elkezd lebontani a reklámtáblát, amely kapcsán elindult a beszélgetésünk. Indulhatunk haza...

OSONÓ NAPLÓ

Ma péntek, így ünnepnap lévén, különös jelentősége van az étkezésnek. Ahogy a marokkói családok, mi is házi készítésű kuszkuszt eszünk főtt zöldségekkel és marhahússal. A kuszkuszt házilag készítik, nem is lehet üzletben vásárolni. Vacsora közben arról kérdeznak bennünket, hogy az eddigi utazásaink során megismert más-más kultúrákhoz viszonyítva, milyennek látjuk Marokkót és az itteni embereket. Sokat beszélgetünk a nyitottságukról és arról, hogy nagyon kommunikatívak, és közben azt is megtudjuk, hogy a marokkói fiatalok álma eljutni Svédországba, mert ott hideg és hó van, valamint nagyon szépek a városok is. Közben arra gondolunk, hogy mennyire fontosak ezek a kulturális kapcsolatok és projektek, hisz ilyenkor nem turistaként, hanem a maga valóságában, az emberekkel való konkrét találkozások által ismerhetünk meg egy-egy kultúrát. A világban lévő válságra talán ezek a találkozások adhatnának megoldást, és eszünkbe jut az egyik turné alkalmával elhangzott gondolat, miszerint ha mindenkinek lenne legalább egy barátja minden országban, akkor soha nem lenne háború. Sokat kellene tenni, és ebben a színháznak nagy szerepe lehet, hogy valóban megszülessen a különböző kultúrák és emberek között a kommunikáció, és elfogadjuk, hogy ezek a különbségek csak színesítik a világot és ezáltal a mi életünk is. Nagy ajándék, hogy az elmúlt tíz napban ennyire közel kerülhettünk egymáshoz. Alig várjuk, hogy vendégül lássuk barátainkat odahaza, hogy a mi életünkbe és kultúránkba is nagyobb bepillantást nyerjenek. A tervek szerint, majd jövő év márciusában fogjuk játszani odahaza a közös előadásunkat.

OSONÓ NAPLÓ

Az estét egy nagy, hajnalig tartó Monopoly társasjátékkal zárjuk. Lefekvés előtt tudjuk meg, hogy holnap előre visszük az órát, így csak két órával leszünk hátrább az otthoni időhöz képest. Az órák átállítását a Ramadánhoz kapcsolják, így június végén állítják át, majd augusztus elején vissza.

Kenitra (2014. július 30.)

A tegnapi ünnepnap alkalmával mi is magunkra öltöttük az ajándékba kapott marokkói imaruhát, majd a kora reggeli szertartást követően meglátogattuk Simo és Hassan nagymamáját, aki egyedül él egy másik lakásban nem messze a család otthonától. A mai ünnep egyik fontos része az is, hogy ima után az emberek meglátogatják a rokonokat. A nagymama lakásában közösen állapítjuk meg, hogy otthonias érzésünk van, és a nagyon idős hölgy jelenléte, mosolygó szemei, szeretete és lassú mozgása szinte egyáltalán nem különbözik az otthoni nagymamákétól.

Ma, a reggelit követően sétára indulunk a közeli erdőbe, ami inkább egy parkra hasonlít. A fiúk elmondása szerint ez az egyik legszebb és legnagyobb egész Marokkóban. Érdekes látvány, ahogyan a fák a tengerparthoz hasonló homokos talajból emelkednek az ég fele. A mai délelőttöt hozzánk hasonlóan több család itt tölti, a gyerekek játszanak, a felnőttek beszélgetnek, piknikeznek. A fák árnyékában egy asztal mellett mi is helyet foglalunk, előkerül a gitár és barátaink marokkói dalokat énekelnek. Megtudjuk, hogy itt minden városnak különálló népzeneje és ebből kifolyólag külön néptánca van. Itt a fiúk és lányok közösen táncolhatnak, ahogy az iskolai osztályokba is együtt járnak és akár közös padban is ülhetnek.

OSONÓ NAPLÓ

Néhány táncot megmutatnak nekünk és az érdekesség kedvéért mi is eljárunk egy rövid csárdást. Hazafelé tartva, a marokkói utcákhoz képest sok szemetest fedezünk fel a park területén, de ennek ellenére az emberek mégis a földre dobják a szemetet. Barátaink elmondják, hogy ez egy nagy probléma Marokkóban, mert még a felnőttek sem törődnek azzal, hogy tisztán tartsák az utcákat. Nincs kialakulva ez a fajta igényesség az emberek nagy részében. Ők szoktak erre figyelni és az iskolában is szerveztek ilyen jellegű kampányokat, de nem értek el igazi eredményt.

Otthon a házigazdáink mindenféle jóval halmoznak el ebédre. Minden étkezésnél az az érzésünk, hogy egy vendéglőben vagyunk. Evés után egy kis játékra is sor kerül, amely során Simo, ahogy felhangzik a mecsetből az adham imára hívó első mondata (Allahu akbar, Allahu akbar - Az Úr hatalmas) leáll a játékkal, és csak néhány másodperc szünet után kapcsolódik vissza. Nagyon szép, ahogyan jelen vannak az életben, amelynek meghatározó része a vallás, az ima, az Istennel való kapcsolat.

Délután öt órától sor kerül az első közös tréningre. Olyan társulati tagok is érkeznek, akikkel eddig még nem találkoztunk. A tréninget, annak ellenére, hogy három nyelven zajlik (magyar, francia és arab) egy nagyon koncentrált figyelmesség jellemzi. Mindenki a legjobbat akarja kihozni magából, arab kollégáink hatalmas tanulási vágygal rendelkeznek. A helyi társulat vezetője is végigkíséri a tréninget, majd a végén visszajelzi, hogy nehéz feladatunk van, mikor a figyelemfejlesztő

OSONÓ NAPLÓ

gyakorlatokat végeztetjük az emberekkel, mert a mindennapi élet nem kényszeríti rá a marokkóiakat és nem várja el tőlük, hogy ilyen szintű figyelemmel és tudatossággal rendelkezzenek. Éppen ezért, nagyon fontosnak tartja a módszerünket és a gyakorlatainkat, hisz az osonóra jellemző színészi jelenlét és sűrített figyelem megtapasztalása és megtanulása segíteni fog számukra abban is, hogy a hétköznapi életben is megtalálják ezt a fajta figyelmet. Nekünk is jó érzés itt lenni, hiszen a média, az újságok, a politika egy bizonyos oldalról mutatja be ezt a világot, de az ittlétünk során, a színház és az élethelyzetek által, az emberek között létezve, a maga valóságában ismerhetjük meg. Tréning után mindannyian azt érezzük, hogy egy lényeges tapasztalattal gazdagodtunk, és még közelebb kerültünk egymáshoz. Most már az egymás elfogadása nem is kérdés, hiszen elérkeztünk arra a pontra, mikor a kulturális különbségen túl felfedezzük egymásban azt, ami igazán összeköt: hasonló emberek vagyunk, a hasonló érzéseinkkel, gondjainkkal, örömeinkkel és tenni akarásunkkal együtt.

A tréning után egy nagyobb üzletbe megyünk vásárolni. Meglepve vesszük észre, hogy egyáltalán nem árulnak szeszes italt, főként a Ramadán ideje alatt szabadítják meg tőlük az üzleteket. Az egyik sarokban a marokkói fűszerek mellett felfedezzük a laskát is, és elmeséljük barátainkat, hogy mi otthon sajttal, túróval összekeverve szoktuk elkészíteni.

Hazafele rengeteget mesélnek a marokkói életről, emberekről. Hihetetlenül barátságosak és kommunikatívak. A nyelvi korlátaink miatt nem megy folyékonyan a társalgás, de mindenki a maga módján, mutogatva, más-más úton megfogalmazva próbálja megértetni magát. Sokszor hatalmas nevetésbe törünk ki egy-egy sikertelen, pantomimszerű próbálkozás kapcsán.

Megtudjuk, hogy nagyon nagy a különbség a városi és a falusi élet között. Az itteni falvakban nincs üzlet, kórház, de még iskola sem. Az ott élő gyerekek nagyon kevés százaléka jár a városba tanulni. Az emberek a mezőgazdaság által tartják fenn magukat, megtermelik azt, amit naponta elfogyasztanak. Mivel nincs pénzük, a városban nem tudnak létezni és munkát találni sincs lehetőségük. Az iskolázottság hiánya miatt az emberek igénytelenek, és megelégszenek a kevésssel. Ehhez kapcsolódva mondják el, hogy ha valaki színvonalas művészi alkotást hoz létre, amelynek üzenete van, egyáltalán nincs értékelve, mivel az embereknek a színházi alkotók irányába inkább a szórakoztatás az elvárása.

OSONÓ NAPLÓ

A családban a legfontosabb szerepet az anya tölti be. Ők úgy fogalmazznak, hogy az első az anya, a második az anya és majd a harmadik az apa. Ez általában jellemző a marokkói családokra. Arra a kérdésre, hogy milyen gyakran osztják meg a történeteiket a szülőkkel úgy válaszolnak, hogy percenként. Rengeteget beszélgetnek velük, mindent megosztanak. Például este mikor hazaérünk az lesz a legelső, hogy beszámolnak mindarról, ami a tréningen és azt követően történt. Ehhez még hozzátesszik, hogy Marokkóban elenyészően kevés a válás. Vannak ugyan olyan barátaik, akiknek elváltak a szülei, de ez igazán nem jellemző erre a vidékre.

Hassantól megtudjuk, hogy a tízedik osztályt saját akaratából megismételte, mert nem volt megelégedve a tanulmányi eredményeivel, most viszont osztályelső. Lenyűgöz bennünket ez a tudatosság és tudásvágy. Jövőre, az érettségi előtti évet egy magániskolában fogja elvégezni, mert a szüleivel azt tervezik, hogy Amerikában tanul tovább egy közgazdaságtan egyetemen. Most minden este olvas. Általában francia nyelven kiadott regényeket. Kérdésünkre elmondják, hogy az állami iskolák osztályaiban 40-50 között van a diáklétszám, míg a magániskolákban csak 15-en járnak egy osztályba.

Hosszú séta után, éjfélkor érünk haza. A vacsorára, bármennyire hihetetlen, négy nagy tál sajtos laskát kapunk. Lenyűgöző és egyben megható, hogy mennyire odafigyelnek ránk!

Kenitra (2014. július 28.)

Ma délután Simoval és testvérével, Hassannal - meglepő módon az előre megbeszélt időpontban - elindulunk megnézni azt a termet, ahol a próbákat fogjuk tartani. Egy nagyon szép, mozaikos díszítésű, félig szabadtéri helyre érkezünk, melynek közepén egy kis szökőkút áll. Körben a falon, Marokkó történelmével kapcsolatos festmények vannak kiállítva. Megtudjuk, hogy a franciák először 1911-ben jöttek be Marokkóba, amely már 1912-re gyarmattá vált. 1937-ben a gyarmat ellen fellázadtak az őslakosok, és meglepődve vesszük észre a festményen, hogy a csatatér épp azon a helyen volt, ahol most egy nagy lakótelep részeként, Abdallah lakása is áll. Megtudjuk, hogy a projektünknek otthont adó ház az utolsó a városban, amely marokkói építészeti stílusban

OSONÓ NAPLÓ

megmaradt, ezért a tulajdonos múzeumként is működteti. Közben megérkezik az előadás stábjának többi tagja is. Miközben ismerkedünk, megbeszéljük a próbarendet, és az is kiderül, hogy csak szerdán tudunk nekifogni a munkának, hiszen kedden az arab kultúra egyik legfontosabb ünnepére, a Ramadánt záró egész napos ünnepre kerül sor.

A nap a csapatösszehozás jegyében telik, hiszen nagyon fontos, hogy minél többet fedezzünk fel egymásból, minél több helyzetben legyünk együtt, beszélgessünk, és közben kezdjük el észrevenni a kulturális különbségeket és hasonlóságokat. A próbafolyamat és a közös tréningezés elindítása előtt mindez alapvetően fontos. A két kultúra nagyon távoli egymástól, ezért nekünk is távolról kell indítanunk. A közeledést segíti a mindkét csapatra jellemző nyitottság és kíváncsiság. Ezzel a lendülettel indulunk sétára Kenitra egyik legrégebbi városrészébe, a Medinába. Az itteni építkezési szokás szerint nincs nagy hangsúly fektetve a házak külső kinézetére, az európai szem számára igénytelennek és lerobbantnak is tűnhet. Itt inkább a belső tér díszes kialakítására összpontosítanak. Egy vakolatlan, szürke házfal mögött gyakran a marokkói építészeti kultúra remekeit fedezhetjük fel. Ez picit jellemzi a marokkói létformát is, hiszen a külsőségeknél sokkal hangsúlyosabb számukra a befelé figyelés.

OSONÓ NAPLÓ

Az utcákon rengeteg árus kínálja a portékáit, és ez a piaci hangulat általában mindenhol jellemző, viszont ma sokkal több vásárló van, mert mindenki a holnapi ünnepségre vásárol. Érdekes látni, hogy az emberek mindenféle finomságot megvásárolnak, de mivel ma még tart a böjt, napnyugtáig senki nem ehet vagy ihat, kivéve a gyerekeket. Nyilvános helyen mi sem ihatunk, így míg haza nem érünk, nekünk is tartanunk kell ezt a hagyományt. Séta közben megtudjuk, hogy a diákok itt is reggel 8-ra járnak iskolába, majd 12 és 14 óra között hazamennek ebédszünetre, aztán délután 6 óráig ismét visszamennek az iskolába. Szombaton csak délelőtt van oktatás, a délután és a vasárnap szabad. Elhaladunk egy szabadidő központ előtt, és észreveszünk valamit, ami odahaza még mindig nincs megoldva: egy pár évvel ezelőtt a marokkói ifjúsági minisztérium minden városban felépített a fiatalok számára egy olyan komplexumot, ahol a szabadidőt értékesen tölthetik el a fiatalok, hiszen egyrészt sportolásra alkalmasak (itt a foci és a kosárlabda a legnépszerűbb), másrészt kulturális tevékenységeket lehet bennük folytatni. Örömmel látjuk, hogy a fiatalok igénybe is veszik ezeket a tereket, és a sport mellett zenélnek, énekelnek, és talán ami a legfontosabb: együtt, közösségben vannak, és értelmes tevékenységekkel tölthetik ki a vakáció adta szabadságot. A belépő is csak szimbolikus összeg, hiszen egy napra 80 baninak megfelelő 2 dirrhámot kell fizetni.

Ahogy hazaérünk egy hatalmas ebéd vár bennünket az otthonunkban. Az asztalon sült paprika, zöldség saláta, zöldség-krémleves, majonézes krumpli és papaya, fasírt emlékeztető hússok, rizs, zamatos gyümölcsök és marokkói édesség. Ennyi lakmározás után, az ebédet követő szieszta mindenkinek jól esik.

OSONÓ NAPLÓ

Este, a társulat néhány tagjával újra sétára indulunk, az utolsó böjti napot utcán ünneplő emberek közé. A vendéglők és kávéházak újra megtelnek férfiakkal, akik vizet, kávét vagy teát fogyasztanak. Alkoholt nem látunk, mert a muzulmán vallás szerint, ha valaki ittas, akkor elzárja a kommunikációs csatornát az Isten felé, és így nem beszélhet Allah-al. Barátaink már elmúltak 18 évesek, de még egyikük sem ivott soha alkoholos italt. Napjuk meghatározó része az ima és minden e köré szerveződik. Naponta öt alkalommal imádkoznak: reggel ötkor, délben, délután négykor és hatkor, este pedig nyolc és tíz óra között. Az időpontok nem pontosak, hiszen minden a nap állásának függvényében módosul. Amikor felhangzik az egész várost betöltő, hangszórókkal kihangosított adhan éneke, akkor vagy a mecsetbe mennek, vagy otthon imádkoznak. Ezt mindenki szabadon eldöntheti, bár hozzáteszik, hogy közösségben sokkal jobb imádkozni. Napközben nem kötelező hordani a tradicionális imaruhát, de az imaalkalmakra mindenki felveszi.

Egy mekkai adhan imára hívó éneke

Amennyiben otthon kerül sor a szertartásra, az első sorban az apa és a fiúgyermek helyezkednek el, mögöttük pedig az anya és a lányok. Egyedül a családfő mondja hangosan az imát, a többiek magukban követik. Mesélnek az imaszőnyegről is, aminek az a funkciója, hogy az imának egy tiszta helyen kell történnie. A szőnyeg náluk van, de nem használják, ha szép és tiszta az a felület, ahová ima közben le kell térdeljenek. Barátaink szavaiból érződik a hit, a vallásosság és az ebből fakadó, az élet minden pillanatában tapintható szeretet.

OSONÓ NAPLÓ

A marokkói élet nem drága, de nagyon nehezen lehet munkát találni. Sokan mennének külföldre, de Európába nagyon nehezen kapnak vízumot, főként a fiatal, még nem családos fiúk. Az egyik színész barátja már három éve várja, hogy elmehessen az országból. Természetesen, más afrikai országba nincs szükségük vízumra. Ami a házasságot illeti, a férfiak bármikor házasodhatnak, és ha ez egy késői életkorban történik, nem nézik őket rossz szemmel, viszont egy nő 20. és 26. év között férjhez kell menjen.

Mivel részt veszünk a reggeli, nyolckor kezdődő ünnepségen, ma korábban fekszünk le. Ez itt éjjel két órát jelent.

Kenitra (2014. július 27.)

Utolsó napunkat töltjük Abdallah lakásában. Miután átadjuk ajándékunkat, busszal indulunk Kenitra felé, ahol néhány napig egy másik társulati tag vendégei leszünk. Örülünk annak, hogy az ittlétünk során majd több helyen fogunk lakni, hiszen ez sok találkozásra ad alkalmat és egy jó pár család életébe nyerhetünk bepillantást.

Útközben, egy magánkórházban meglátogatjuk Fatima-t. Ma megszületett a már nagyon várt harmadik kisbabája. Hála Istennek mind a ketten jól vannak. Rácsodálkozunk a kórházban lévő tisztaságra és az alkalmazottak kedvességére is, valamint arra is, hogy szülés után 20 órával, a kenitrai társulat vezetőjeként van ereje leszervezni a projekt bizonyos részleteit.

OSONÓ NAPLÓ

Taxival megyünk tovább Simo, az egyik fiatal színész otthonába. Egy több emeletes lakásba érkezünk, melynek harmadik emeletén alakították ki a vendégszobáinkat. A ház egy nagyon hosszú piac közepén helyezkedik el, így este, a szobáink erkélyéről izgalmas látványt nyújt az árusok és vásárlók végeleáthatatlan tömege. Kicsomagolás után, vendéglátóink nagy tálcákra hozzák szobánkba a finomabbnál finomabb ételeket, és egy pillanat alatt bőséges asztalt terítenek. Hiába mondjuk, hogy ez túl sok lesz, ők mosolyognak, kedvesek és betartják a marokkói szabályt, miszerint annyi ételt kell felszolgálni a vendégnek, hogy az ne tudja megenni. Az ízeiről viszont megállapítjuk, hogy egészen közel állnak a mi ízlésvilágunkhoz.

Kenitra (2014. július 26.)

Egy nagy alvás után, elmegyünk az Atlanti óceán partjára és újra megmártózzunk a hatalmas hullámokban. A homokos parton fiatalok sétálnak, fociznak, bennünket is meghívják játszani. Nagyon kedves és derűs mindenki. Közben megérkezik az Espace Theatral két fiatal színésze, akikkel itt a parton fogunk közösen vacsorázni.

OSONÓ NAPLÓ

Lassan lemegy a nap, és hosszan a part mentén, ameddig a szem ellát, kis csoportokban családok, barátok gyűlnek össze, körbeülve az élelmet és csendben, közösen várják a műezzzinek felcsendülését, hogy nekifoghassanak az óceánparti vacsorának. Mi is ezt tesszük. Nagy élmény ez számunkra, hiszen nagyfokú erőt, egymáshoz tartozást sugároz ez a rituálesztzerű várakozás.

Közben, fiatal barátaink a társulatunk egyik kíváncsi tagjára is ráadnak egy hosszú imaruhát, ami azért lep meg bennünket, mert a vallásuk szigorú hagyományokon alapszik, de ők mégis örömmel nézik, ha egy külföldi érdeklődéssel közelít a helyi kultúrához.

Evés után a férfiak táskájukból előveszik az imaszőnyegüket és nem zavartatva magukat, hiszen életük legtermészetesebb része, Kelet felé fordulva elmondják az esti imájukat. Később a parkolóban vagy az utcán is látunk így imádkozó embereket. Mivel nagyon kellemes idő van, az otthoni nyárhoz hasonló, taxi helyett inkább hazasétálunk. Útközben egy mecset mellett haladunk el, és a nyitott ajtón benézve látjuk, hogy hosszú sorokban állva, a fal fele fordulva imádkoznak a férfiak. Egy teljesen elkülönített részen, az alagsorban pedig a nők. Együtt állapítjuk meg, hogy ebben is valami megfoghatatlan erő és jelenidejű létezés van.

OSONÓ NAPLÓ

Kenitra (2014. július 25.)

Napról napra egyre közelebb kerülünk a marokkói kultúrához, életformához. Azáltal, hogy nem turistaként vagyunk itt, hanem egy tömbház-negyed egyik lakásában, a helyiekkel együtt élve telnek napjaink, közelről megtapasztalhatjuk az itteni emberek életritmusát, amely eléggé különbözik az általunk megszokottól, főként most a Ramadán ideje alatt.

Ilyenkor átalakul a napszakok szokásos menete is. Az emberek kora délutánig alszanak, pihennek, éjszakára pedig megtelnek az utcák, a kávézók, kinyitnak az üzletek, beindul az élet. Viszont úgy a nappali, mint az éjszakai létezést átítatja az időről időre felcsendülő egyéni és közösségi ima.

Mi is este fél 11-kor indulnánk Kenitrába, hogy találkozzunk az itteni társulat többi tagjával, viszont ahogy ezt már Thaiföldön is megszokhattuk, Marokkóban sem a pontosságukról híresek az emberek. Végül egy óra késéssel sikerül elindulnunk a nyolc és fél kilométerre lévő városközpontba. Az utat taxival tesszük meg, ami itt igencsak érdekes rendszer szerint működik. El kell sétálnunk egy forgalmasabb útra, és ha megállunk az út szélén az jel a sofőrnek, hogy taxira várunk. Ha van elég hely öt ember számára (mi négyen és a kísérőnk) akkor megáll, és ha beleegyezzünk a taxis által felajánlott árba, akkor beülhetünk. Az összeg nagyjából megegyezik az otthoni árakkal. Egy körülbelül harmincöt éves, eléggé elhasználódott 250dt Mercedes Benzben aszalódunk össze. A sofőrrel együtt összesen heten vagyunk. Persze nem a pontos címhez érkezünk, hanem ott raknak ki bennünket, ahol épp a taxisnak útba esik.

OSONÓ NAPLÓ

Tíz perc séta után érkezünk meg abba a kávézóba, ahol találkozunk kell a barátainkkal. Várakozás közben Abdallah elmondja, hogy azért olyan kedvesek a marokkói rendőrök a külföldiekkel szemben, mert egy királyi határozat erre utasítja őket, annak érdekében, hogy a turisták számára szimpatikussá váljon az ország. Érdekes és szimpatikus hozzáállás, és úgy sejtjük, hogy odahaza nem tapasztalnak ilyesmit a turisták.

Ez a kávéházi hangulat, amivel itt Kenitra központjában találkozunk, kissé felidézi számunkra az egykori párizsi éjszakai élet atmoszféráját. Nem véletlen, hogy francia gyarmat lévén itt is kialakult ez a fajta közösségi együttlét. Közben megérkeznek a barátaink, akiktől megtudjuk, hogy amíg Budapestet '56-ban előzőnlőtték az orosz tankok, addig Marokkó felszabadult a francia gyarmatosítás alól.

Az ország oktatási rendszere az otthonihoz hasonlóan főként az elméleti képzésre fókuszál. Sokat tanulnak az európai történelemről és az Unióról. Kötelező érettségi tantárgyak közé tartozik a történelem, földrajz, matek, arab nyelv és irodalom, a torna, valamint első idegen nyelvként a francia. A második nyelvet spanyol, angol vagy német közül lehet választani.

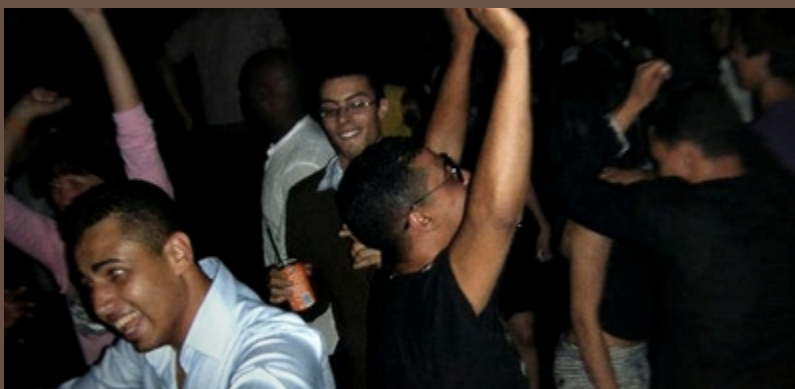
Megérkezik Fatima is, a társulat egyik vezetője, aki annak ellenére, hogy hatalmas pocakját hihetetlen nagy lendülettel hurcolja és gyakorlatilag bármelyik nap megszüllheti harmadik gyermekét, örömmel számol be arról, hogy sikerült próbatermet találnia, így hétfőn nekikezdhethünk a tréningeknek és próbáknak.

OSONÓ NAPLÓ

Barátaink elmesélik, hogy hétfő este egy hatalmas ünnepléssel és nagy vacsorával ér véget a Ramadán, amelyre bennünket is meghívnak. Lassan hajnalodik ezért egy röpke fél óra alatt teljesen kiürül a város. Minden üzlet és kávézó bezár, az emberek visszavonulnak, hiszen hamarosan újra kezdetét veszi a böjt. Mi is elbúcsúzunk Fatimaéktól és visszamegyünk Abdallah lakásába.

Kenitra (2014. július 24.)

Az út fáradalmait 12 óra alvással sikerül kipihennünk az Espace Theatral egyik alapító tagjának, Abdallah-nak a lakásában. Ahogy felébredünk máris a nappaliban fogad bennünket a klasszikus marokkói reggeli. Az asztalon olíva olaj, sajt, marokkói tea, különböző magvakból, köztük mogyoróból és szezám magból összedarált különlegesség és a helyi jellegzetességnek számító lapos zsemle. Reggeli közben megtudjuk, hogy épp most zajlik az egy hónapig tartó böjt, azaz a Ramadán, amely az iszlám világ legfőbb vallási eseménye. Ilyenkor napkeltétől napnyugtáig semmilyen táplálékot vagy folyadékot nem vehetnek magukhoz az emberek. Abdallah felesége és gyereke a nagyszülőkhöz költözött a böjt idejére. Ma estére készítik elő a kuszkuszt és mellé a különböző csirke meg marhahús alapú ételeket, hiszen ma van a Ramadán legszebb éjszakája. Az iszlám vallás szerint a mai este Allah mellől leszállnak az angyalok és széppé teszik az éjszakát. Ilyenkor napnyugtá után összegyűl a család és közösen fogyasztják el a vacsorát. Éjszaka az emberek kimennek az utcákra és ünnepelnek. Még azt is megünneplik, hogy a gyerekek kibírták a napot böjtöléssel. Van, aki díszes ruhába öltözteti a gyereket és az utcán, az erre kijelölt és feldíszített helyen fényképeket készíttet róla, és van, aki otthon élőzenével és tánccal ünnepel.

Abdallah megmutatja a házasságkötésükről készült fényképalbumot, így kiderül számunkra, hogy az ifjú pár négy különböző ruhát ölt magára, amelyek a marokkói régiókat jellemzik. Bár egy este alatt lezajlik az ünnepség, a ruhák és a rítus előkészítése egy hetet igényel.

OSONÓ NAPLÓ

Délután egy rövid sétára indulunk, olyan helyet keresünk, ahol internet lehetőség van. A Ramadán miatt az utcák nagyon csendesek, az emberek ilyenkor alszanak, az éttermek és az üzletek általában mind zárva vannak. Mivel az emberek egész nap nem esznek semmit, mindenki visszahúzódik otthonába. Az iskolákban is erre az időszakra esik a vakáció. Végül találunk egy olyan éttermet, ahol épp az esti ünneplés előkészületei zajlanak, de beengednek bennünket, hogy használjuk az internetet. Mindenhol azt tapasztaljuk, hogy nagyon kedvesek és vendégszeretőek az emberek. Amíg be nem sötétedik, csak mi ülünk az asztaloknál.

Este Abdallah felajánlja, hogy elkísér bennünket egy sétára a városközpontba. Most derül ki számunkra, hogy Kenitrától 15 km-re vagyunk. Az utcák tele vannak ünneplő emberekkel, a boltok mindenhol kinyitottak, a mecsetekből hallatszanak a müezzinek énekei. Most mindenkinek szabad a szórakozás, a vendéglők megtelnek kártyázó férfiakkal, a nők vásárolnak. Közben felfedezzük azt is, hogy az itteni gyógyszertárak szimbóluma egy „C” alakú félhold, és érthető módon nem a kereszt. A kellemes éjszakai időben, kisebb csoportokban fiatalok beszélgetnek, sétálnak az óceán partján. Az utcákon a szinte végelethatatlan embertömeg, a köztük szalamoszó járművek és motorok, a rengeteg zaj és illat már szinte filmbe illő hangulatot idéz számunkra a kisvároska központjában, ami majd napkeltekor ér véget.

OSONÓ NAPLÓ

